

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Oslo, 13.03.2020

Innspill: ENOVAs rolle – ny oppdragsavtale

Vi takker for muligheten til å gi innspill til ny fireårig avtale mellom Klima- og miljødepartementet (KLD) og Enova. Norsk Eiendom bransjeforening over 200 eiendomsutviklere og -forvaltere. Sammen med Grønn Byggallianse forvalter vi Eiendomssektorens veikart 2050, som et av bransjeveikartene i regjeringens arbeid med "Grønn konkurransekraft".

Skjult utslippskjempe: Bygg- og eiendomsbransjen er en skjult utslippskjempe. I dag regnes gjerne utslipp fordelt på industri, transport og oppvarming av bygg. Dette reflekterer ikke det reelle fotavtrykket vår bransje bidrar til gjennom materialer og transport som bestilles, bygg som rives eller tilrettelegging i boliger og arbeidsplasser. Byggsektoren står f.eks. for innkjøp av 40 prosent av materialressursene.

Uutnyttet potensiale: I det enorme ansvaret ligger det også et enormt potensial. Se for deg en arbeidsplass, et hjem eller et nabolag. Det er eiendomsselskapene som utvikler eller forvalter disse stedene. Gjennom bestillermakten vår bransje har, kan man endre industri- og transportsektorene ved klimavennlige innkjøp når bygg og steder skal utvikles eller oppgraderes. I den prosessen har vi også potensiale til å utløse klimavennlig adferdsendring hos vanlige folk i deres arbeidshverdag og levesett.

ENOVAs mandat er låst i gamle måter å måle utslipp på, og ignorerer på den måten potensielt svært effektive tiltak. Dette må vi få slutt på.

Under følger syv konkrete innspill til avtalen:

1. Tilføyе Klimakur i Fortalen

ENOVA må reflektere fremtidsscenarioet som tegnes i Klimakur.

2. Tilføyе EUs Green Deal i Fortalen

ENOVA blir et viktig virkemiddel for å oppnå EUs Green Deal. Der ligger det blant annet en betydelige satsingen på bygg og en "renoveringsrevolusjon".

3. Endre fra "en dreining fra kjente produksjonsteknologier" til at det skal være en balanse mellom bredde og spiss i Fortalen (s. 2, 4. avsnitt)

Scenarioet skissert i Klimakur betyr også satsing på bredde. Første setning i fjerde avsnitt på side 2 i dagens avtale bør derfor endres til "Avtalen medfører både støtte til kjente produksjonsteknologier og innovasjon, samt utvikling av, nye energi- og

klimaløsninger tilpasset fremtiden.” Dagens formulering, har hatt betydelig konsekvenser.

Hvis vi bruker en elbilmetafor: Klimakur fordrer at vi går fra Think-fasen til Toyota Leaf-fasen. Staten har Innovasjon Norge, Forskningsrådet og Nysnø Klimainvesteringer som også bidrar til innovasjon. ENOVA kan fortsette med innovasjon, men vi kommer ikke vekk fra at ENOVA er et viktig statlig virkemiddel for å dra bredden med på den grønne omstillingen. Dette punktet i avtalen må derfor strykes eller endres.

4. Inkludere eiendomssektoren i opplistingen med prosessindustrien og maritim sektor i Fortalen (s. 2, 5. avsnitt)

Vi er glad for at statsråden sa at «alle må med» under innspillsmøtet 4. mars. Dette må omsettes i handling gjennom oppdragsbrevet.

På tross økte bevilgninger til ENOVA, merker våre medlemsbedrifter at det er blitt vanskeligere å få støtte. Midlene til yrkesbygg gått ned med 70 mill. fra 2012-2016 ifølge ENOVAs årsrapport.

Det er behov for å ta den skjulte utslippskjempen på alvor. Det er et stort utløst potensiale for å gi positive ringvirkninger til andre sektorer og forbrukere. Da bør “eiendomssektoren” tilføyes i opplistingen i femte avsnitt på side to.

5. Tilføy en leddsetning om at detaljstyring må vekk i Fortalen (s. 2, 7. avsnitt)

Bedrifter opplever at søknader på tiltak som kan gi gode utslippskutt får avslag, med begrunnelse om at løsningen ikke harmonerer med detaljerte krav til hvordan oppgaven skal løses som styret i ENOVA har stilt.

Eksempelvis fikk installering av ny ladeteknologi avslag med begrunnelse om at styret hadde krevd at det måtte følge med elbiler per lade plass. Dette på tross at man kan dokumentere ladebehov. En eiendomsbedrift har selv begrenset behov for kjøretøy, men har en nøkkelrolle i å tilrettelegge for lading for arbeidstagere i bedrifter som leier lokaler i deres bygg.

Det foreslås derfor å tilføy leddsetningen “men uten unødig detaljstyring av hvilke løsninger som bør velges.” etter “...støtte til enkeltprosjekter basert på foretakets kunnskap og erfaring med de relevante markedene” i syvende avsnitt på side 2.

6. Tilføy at sluttforbruket av energi må ned i Formål og Delmål (s. 3)

Klimakur betyr at vi må bry oss om sluttforbruket. Reduksjon av sluttforbruket av energi må derfor inn i formålet og følgelig også i delmål.

Det er allerede en måleindikator, men det er innrettet både som støtte til produksjon og sparing. Sparing er viktigst — den reneste energien er den vi ikke bruker. Det er helt nødvendig når energien vi har til rådighet i større grad skal benyttes av andre sektorer enn bygg. Når større deler av transportsektoren skal over til el, må bygg være med å frigjøre energi.

7. Klimakur fordrer også at vi tar vare på natur

I sin tid ble ENOVA utvidet fra energi til klima -- er det på tide at KLD også vurderer miljøtiltak? FNs rapport om bl.a. landareal viser tydelig at vi ikke lenger kan se miljø og klima som to adskilte problemer. Det er blant annet behov for å redusere ressursbruk.

Byggrelaterte eksempler kunne vært støtte til tiltak som gjør at man unngår rivning av bygg. Vi ser i dag at det er behov for å snu lønnsomheten av rivning. Et annet tiltak kunne vært miljøvennlig materialbruk, gjerne med dokumentert lave utslipp. Det er trolig flere miljøgrep i andre sektorer som også kan ha en viktig klimaeffekt. Vi håper at KLD vurderer å åpne for at ENOVA kan lage (pilot-)program e.l. for miljøtiltak.

Avslutning

Klimakampen er på vei inn i en ny fase. Det vi har høstet fra energieffektivisering de siste 10 år har vært lavthengende frukter. Når vi nå er på vei mot 2030, må det en helt annen hurtighet til og eplene henger høyere på treet. Derfor må det kraftigere pisk og større gulrøtter til. For førstnevnte er utslippskrav i bygge- og driftsfasen viktig, mens for sistnevnte er ENOVA helt avgjørende. ENOVA er viktig både for kompetanseheving og for risikoavlastning.

Det er behov for å anerkjenne eiendomsbransjen som er en skjult utslippskjempe, og se potensialet i bransjens bestillermakt og ringvirkningene vi kan bidra med til utslippsreduksjon i andre sektorer og blant forbrukere.

Vi håper at KLD i utarbeidelsen av det nye mandatet tar med disse syv rådene, og innretter ENOVA som et sentralt verktøy i å skape fremtidssamfunnet som det er skissert i Klimakur og gjennom EUs Green Deal.

Med vennlig hilsen
Norsk Eiendom

Thor Olaf Askjer
Administrerende direktør

Naomi Ichihara Røkkum
Fagsjef næringspolitikk og kommunikasjon